

Mikudagsblaðið verður borið ókeypis til hvørt húsarhald í Føroyum!

Oddagrein

Eiríkur Lindenskov
eirikur@sosialurin.fo

LÆGSTI FELAGSNEVNARI RÆÐUR

– Henda seinasta kunngerðin um langt trygdarskeið er steinur oman á byrðu hjá vinnuni og sjófólki.

Tað segði Kári P. Højgaard í fyrispurningi til Rigmor Dam 27. november í fjør.

Fyrispurningurin kom, eftir at landsstýriskvinnan hevði kunngjørt, at trygdarskeið til sjófólk nú skuldu leingjast úr trimum døgum upp í tríggjar vikur – soleiðis at øll sjófólk okkara skuldu standa roynd í trygd á sjónum, áðrenn farið var til skips.

Rigmor Dam, ráðfrú í mentamá-um, varð illa happað fyri hesa kunngerð. Hon var so speirikin, at hon hoknaði undan trýstinum og tók kunngerðina aftur.

Úrslitið varð, at kravið um trygd-

arskeið til sjófólk ikki varð hert.

Tað var týðuligt, at spyrjararin helt tað vera fjant og fjas at økja so nógv um trygdina. Hetta var ein háðan ímóti sjófólki, sum fór at gera, at eingin tímdi til skips. Hann helt, at man heldur átti at latið ungdom-ar sloppið til skips – fyri at læra, og uttan trygdarskeið.

Eingin hevur sagt tað – og tað er heldur einki krav, at vit skulu velja tey gløggastu okkara á ting. Men viðhvørt er fákunnan so stór, at vit síggja ikki skógin fyri berum trøum. Tá er gott at hava fólk, sum kunnu kanna og greina og forklára, hvussu hópisleys slík tankagongd er: at trygd á sjónum er nakað fjas, nakað, sum konur í Kontórshavn ikki skulu

pilka við.

Men trygðin á sjónum er ikki í lagi. So langt í frá. Serliga í føroysku fiskivinnuni. Tað vísir áhugaverda kanningin hjá Annbjørg á Høvda-num, vinnusálarfrøðingi.

Sambært hagtølunum hennara doyri í miðal ein føroyskur fiskimaður um árið fyri hvørjar 1.000 fiskimenn í vinnu. Millum 20 og 50 prosent meira enn í grannalondum.

Í 42 ár eru 73 menn deyðir um borð á føroyskum fiskiskipum.

Tað gekk ikki væl hjá Rigmor Dam at grundgeva fyri longda trygdarskeiðnum – og tingfólk gottaðu sær við at speireka hana.

Men øll eru ikki á sama støði, sum tingfólk. Tí var tað áhugavert

at hoyra Pál Weihe í útvarpinum – ein maður, sum í øllum førum setir tingini í øðrvísi perspektiv, enn tingfólk flest. Hann helt, at tað var ein ólukka, at kunngerðin varð tikin aftur.

Hann vísti á, at í fiskivinnuni er

tað cowboymentanin, sum ræður. Tað hevur størri týðning at vera friur veiðumaður, enn at ganga upp í trygd. Hann helt tað vera grundleggjandi skeivt av landsstýrinum at trekkja í land.

Hann vísir á fráländavinnu og flogvinnu, har greiðar og skipaðar mannagongdir eru við trygd, sum ger, at vanlukkur minka niður í næstan einki.

So Rigmor! Stýr ikki eftir lægsta felagsnevna. Kom tú aftur við hasi kunngerðini!

73 sjómenn deyðir – og tingfólk halda, at trygd er fjas

Havfrúgvín – nýggjur leikur hjá Jóanes Nielsen

Hvat hendir tann dagin, tá fiskimenn fáa eina havfrúgv í trol-ið? Á Tjóðpallinum eru tey farin undir venjingar av nýskrivaðum leiki eftir Jóanes Nielsen, sum millum annað setir henda spurning.

“Vit byggja Føroyar á aldum. Vit reka á kenslunnar havi.” (Úr yrkingini “Hugo er deyður”)

“Tað merkir m.a. at okkara fiskivinna og samfelagið sum byggir á vinnuna, er sera viðbrekið, og júst tað er kjarnin í leikinum HAVFRÚGVÍN. Høvuðspersónurin Olivar gjørdist avlamin á trolaradekki, og gjøgnum hansara kritisku eygu, og sambondini sum hann hevur við familju og kenningar, uppliva vit Føroyar í dag.”

Soleiðis sigur Jóanes Nielsen um nýggja leikin HAVFRÚGVÍN, sum hevur heimspremieru á Tjóðpallinum 17. september.

Hetta er triðja stórverkið eftir Jóanes Nielsen, ið verður nú verður pallsett. Í 2001 framførði Gríma “Eitur nakað land weekend?”, ið seinni vann Norðurlendsku Dramatikaravirðislønina og í 2009 var leikurin “Aftaná Undrið” framfördur á Tjóðpallinum.

Vit kenna Jóanes sum ein slóðbrótandi rithøvunda, ið

fevnir víða, bæði á bundnum og óbundnum máli, sum yrkjari og sum stuttsøgu- og skaldsøguhøvundi. Umframt ein idnan viðmerkjara til samfelagskjakið. Eisini er nýggj føroysk skaldsøga á veg frá honum. Skaldskapurin hjá Jóanesi er týddur til fleiri mál.

Jóanes hevur fingið Norðurlenska Dramatikarprisin, Mentunarvirðisløn Landsins, Mentunarvirðisløn M. A. Jacobsens og FMA fyri Ársins sangtekst. Eisini hevur hann verið tilnevndur Bókmentavirðisløn Norðurlandaráðsins fimm ferðir. Jóanes hevur eisini fleiri ferðir móttikið starvsløn fra Ment-

unargrunni Landsins.

Eitt spennandi toymi av føroyskum ungum listafólki

Leikstjóri er Eyðun Johannessen og hann hevur verið eisini verið ráðgevi hjá Jóanesi í sambandi við leikritið. Afturat sær hevur hann hesuferð eitt heilt serstakt toymi av royndum, ungum og dugnaligum føroyskum listafólki. Altjóða pallsniðgevin Sámál Blak ger pallmynd og búnar. Sámál hevur gjørt pallmyndir til operur, sjónleikir og konsertir kring heimin og hevur vunnið fleiri virðislønir. Tónaskaldið Jens L. Thomsen, ið vit m.a. kenna frá bólkinum ORKA, ger tónleik og ljóðmynd. Filmsleikstjórin Heiðrik av Heygum, ið gjørði ræðufilmin SKULD og videoløg fyri m.o. EIVØR og BYRTA, stendur fyri videoupptøkum. Turpin N. Djurhuus stendur fyri ljósdesigni og Gunn Reginsdóttir Joensen er koreografur.

Leikarar eru: Annika Johannessen, Beinta Clothier, Súsanna Tórgarð, Hjálmar Dam, Páll Danielsen umframt Høgni Olsen og Eyð Matras, sum fyrstu ferð eru at síggja á Tjóðpallinum.

Hita-skipan politiskt val

TÍÐINDI SÍÐA 4

Brint-tøkni ikki nóg búgvín

TÍÐINDI SÍÐA 11

Hilmar Bech deyður

Hósdagin bórast deyðsboðini av Hilmar Bech í Porkeri. Hilmar Bech er fyrrverandi, lærari, løgtingsmaður og lögtingsformaður.

Hilmar Bech varð føddur 19. juli í 1933, og var 83 ára gamal, nú hann doyði. Hann tók læraraprógv á Haslev Seminarum í 1958, og stavðaðist sum lærari í Vági 1958-59 og síðani í Porkeri til hann gavst í 1999.

Hann var bygdarráðslimur í Porkeris kommunu frá 1962-66 og hevði eisini fleiri onnur álitisstørv. Hann var deknur í Porkeris kirkju í 43 ár og varð heiðraður fyri drúgva tænastu við

medalju frá drotningini.

Hilmar Bech varð valdur á ting fyri Javnaðarflokkin í Suðuroyar valdømi í 1970 og sat á tingi til 1984. Aftan á lögtingsvalið í 1984 var hann varamaður á tingi fram til 1990. Hann var lögtingsformaður, tá seinna samgongan varð skipað millum Javnaðarflokkin, Tjóðveldisflokkin og Fólkaflokkin í januar í 1979 til valið 8. november í 1980.

Hilmar Bech var giftur við Kristinu f. Samuelsen úr Tjørnuvík. Tey áttu børnini: Johanna f. 1958 og Dann f. 1967.